

מדינת ישראל
ועדת ערר לענייני קורונה וחרבות ברזל – מסלול ארצי

ערר 1295-24
(ערר חרבות ברזל)

לפני כבוד חברי הוועדה:
ערן עסיס, עו"ד - יו"ר
טניה חכמוב, רו"ח - חברה

העוררת: **בנדע שיווק מזל טוב בע"מ, ח.פ. 515658474**
באמצעות עו"ד משה הר שמש

נ ג ד

המשיבה: **רשות המסים**
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

1. הערר שבנדון הוגש כנגד החלטת המשיבה מיום 17.9.2024, אשר כותרתה "החלטה בדבר תשלום פיצויים בגין נזק עקיף" (להלן – **מסמך ההחלטה**).
2. העוררת טענה כי לנוכח השתלשלות העניינים שעליה נרחיב להלן, מסמך ההחלטה מהווה החלטה בהשגה, ואשר על כן נתונה לה הזכות להגיש ערר. לשם הבהירות, נעמוד בקצרה על הרקע העובדתי הדרוש לעניין:
  - א. ביום 12.1.2024 הגישה העוררת תביעה לפיצויים במסלול הוצאות מזכות, בהתאם לפרק שמיני 1 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן – **החוק**). התביעה כללה בקשה להגדלת סכום הפיצוי בהתאמה להוצאות הקבועות של העסק בפועל, לפי פסקה (6) להגדרת "מקדם הוצאות קבועות" בסעיף 38 לחוק; התביעה הועמדה אפוא על סך של 482,211 ש"ח.
  - ב. ימים ספורים לאחר מכן, ביום 21.1.2024, התקבל אצל העוררת מסמך אשר כותרתו "החלטה בדבר תשלום פיצויים בגין נזק עקיף" (להלן – **המסמך הראשוני**). במכתב זה צוין כי אושרו לעוררת פיצויים בסך של 441,108 ש"ח (אשר שולמו לעוררת באותו יום). יוער כי סכום זה מגלם את גובה הפיצוי לו הייתה זכאית העוררת אלמלא הגישה בקשה להגדלת סכום התביעה. בתחתית המכתב צוין כי העוררת רשאית להגיש השגה על החלטה בתוך 60 ימים, בצירוף קישור להגשת השגה מקוונת.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- ג. בשלב זה ניסתה העוררת להגיש השגה על ההחלטה, ואולם נוכחה לגלות כי לא ניתן בשלב זה להגיש השגה על ההחלטה באמצעות המערכת המקוונת. כפי שהובהר בהמשך, באותה העת סטטוס הבקשה במערכת המקוונת הוגדר "בטיפול" – סטטוס העשוי ללמד על כך שטרם התקבלה החלטה.
- ד. ביום 26.1.2024, הגישה העוררת למשיבה בקשת חופש מידע. בבקשה, התייחסה העוררת להליך תביעת הפיצויים שבגינו לא מתאפשר לה להגיש השגה, וביקשה לקבל מידע הן בנוגע להחלטה הפרטנית שהתקבלה בעניינה והן בנוגע למסמכי האפיון של תוכנת המחשב שיצרה את ההחלטה. העוררת ביקשה להבין, בין היתר, כיצד תוכנתה המערכת הממוחשבת לקבל את התביעה באופן חלקי, תוך ציון מקדם ההוצאות הקבועות (מבלי להגדילו), וכן ביקשה שהמשיבה תציין מי החליט בתביעה ומה תואר תפקידו.
- ה. לאחר מכן, ביום 25.2.2024, ערכה העוררת השגה על ההחלטה – השגה אשר התייחסה למסמך הראשוני כהחלטה. בהיעדר אפשרות להגשה מקוונת, ההשגה נשלחה למשיבה באמצעות דואר אלקטרוני.
- ו. ביום 28.2.2024 מסר מנהל קרן הפיצויים (להלן – **המנהל**) מענה לבקשת חופש המידע. במסגרת המענה, הובהר כי המסמך מיום 21.1.2024 כלל לא היווה החלטה, והוא נוצר עקב טעות של המערכת הממוחשבת. המנהל ציין כי תהליך הטיפול בתביעות שבהן הוגשה בקשה להגדלת סכום הפיצוי כולל שלב ראשון שבו, עוד קודם לבדיקת התיק על ידי מפקח, המערכת הממוחשבת מבצעת בדיקה אוטומטית לפי המקדם המקורי ומעבירה תשלום לניזוק. בשלב זה המערכת לא אמורה להפיק מסמך החלטה, והתשלום אמור לעבור לידי הניזוק כמקדמה בלבד – ואולם למרות זאת, המערכת הממוחשבת הפיקה, בטעות, מסמך החלטה. אגב כך ציין המנהל כי המערכת הממוחשבת עברה בדיקה וטיוב מחדש.
- ז. ביום 5.3.2024 מסרה העוררת למשיבה פניה נוספת. במסגרת זו, למרות הסבריו של המנהל, שבה העוררת וטענה כי המסמך הראשוני היווה מסמך החלטה וכן טענה כי בהיעדר סמכות בחוק, המנהל לא היה מוסמך להורות על ביטול ההחלטה. לפיכך, ביקשה העוררת לקלוט את ההשגה לפי המועד שבו הניזוק ניסה להגישה. פניה זו לא נענתה על ידי המשיבה.
- ח. בשולי הדברים, יוער כי ביום 26.5.2024 התקבלה תגובה נפרדת לבקשת חופש המידע, מטעם ממונה חופש המידע אצל המשיבה, אשר החליטה לדחות את הבקשה; כנגד החלטה זו הגישה העוררת עתירה מינהלית, אשר ככל הידוע לח"מ עודנה תלויה ועומדת בפני בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- ט. כאמור, ביום 17.9.2024 מסרה המשיבה לעוררת את מסמך ההחלטה. במסמך זה, התייחסה המשיבה לראשונה לבקשת העוררת להגדיל את מקדם ההוצאות הקבועות, וקבעה בהחלטה מנומקת כי בניגוד לטענת העוררת – יש מקום דווקא להקטין את המקדם. לפיכך, קבעה המשיבה כי העוררת זכאית לפיצויים בסך של 233,621 ש"ח בלבד, וכי עליה להשיב למשיבה את ההפרש מתוך הסכום שכבר שולם.
3. לעמדת המשיבה, ההחלטה מיום 17.9.2024 היא ההחלטה הראשונה בבקשה, ואולם לעמדת העוררת, ההחלטה הראשונה התקבלה ביום 21.1.2024, וכיוון שלאחריה הוגשה השגה, יש לראות את ההחלטה המאוחרת כהחלטה בהשגה. מכאן הערר שלפנינו.
4. עם הגשת הערר, התבקשה העוררת להתייחס לאפשרות שהערר יימחק על הסף, מן הטעם שלא התקבלה החלטה בהשגה – שכן הובהר לעוררת כבר ביום 28.2.2024 כי המסמך הראשוני אינו מסמך החלטה.
5. בתגובה מסרה העוררת כי היא עומדת על כך שהוועדה תכריע בשאלות בנוגע לתוקף המסמך הראשוני, וכן בנוגע ל"ביטול" ההחלטה על ידי המשיבה ולהשלכותיו.
6. לאחר שבחנו את השתלשלות העניינים, ראינו לנכון לדחות את הערר על הסף.

האם התקבלה החלטה בהשגה בעניינה של העוררת?

7. סדר הפעולות בהליכים הנוגעים לתביעות פיצויים לפי פרק שמיני 1 לחוק הוא ברור – הניזוק מגיש תביעה לקבלת פיצויים (סעיף 138 לחוק), המשיבה קובעת את הזכות לפיצויים בהחלטה מנומקת (סעיף 138ז), על החלטת המשיבה ניתן להגיש השגה (סעיף 138דא), ועל החלטה בשלב ההשגה ניתן להגיש ערר (סעיף 138דב).
8. השאלה העיקרית הנדרשת להכרעתנו היא האם התקבלה החלטה בתביעה כבר ביום 21.1.2024, והחלטה זו הובאה לידי ביטוי במסמך הראשוני, כטענת העוררת, או שמא התקבלה החלטה רק ביום 17.9.2024, כטענת המשיבה.
9. העוררת אינה חולקת על כך שהמסמך הראשוני, מיום 21.1.2024, לא כלל כל התייחסות לטענותיה לגופו של עניין. בהשגה שהעוררת הגישה על פי שיטתה (מסמך אשר נערך ביום 25.2.2024) טענה העוררת כי מדובר בהחלטה "לא מנומקת" – שכן הבקשה להגדלת המקדם כלל לא נדונה בו. העוררת הייתה מודעת היטב לכך שהחלטה בנוגע לבקשה להגדלת מקדם כרוכה בהפעלת שיקול דעת פרטני, והעוררת יכולה הייתה להבין כי קיימת

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- אפשרות שלמרות תוכנו של המסמך הראשוני ולמרות כותרתו, החלטה בעניינה טרם התקבלה.
10. בהקשר זה, קשה להתעלם מהמידע שהוצג לעוררת במערכת המקוונת – בה צוין במפורש כי סטטוס הבקשה הוא "בטיפול", קרי הבקשה טרם טופלה וטרם התקבלה בעניינה החלטה.
11. התנהלותה של העוררת לאחר קבלת המסמך הראשוני מעידה אף היא, ברמת הסתברות גבוהה, כי היא הייתה ערה לכך שמדובר בתוצר טכני בלבד של מערכת ממוחשבת ולא בהחלטה מושכלת של המשיבה. האקט הראשון שבו נקטה העוררת הוא פניה לממונה על חופש המידע – פניה אשר נסובה על "ההחלטה" עצמה אך גם ובעיקר על מסמכי האיפיון של המערכת הממוחשבת. העוררת ביקשה לדעת מי הגורם שקיבל את ההחלטה, אך התייחסה במפורש לאפשרות שלא הופעל שיקול דעת כלל על ידי בשר ודם. מעיון בבקשת חופש המידע, עשוי להתקבל הרושם שהעוררת הבינה כבר מלכתחילה שמדובר בתקלה במערכת הממוחשבת, וביקשה לדעת בעיקר כיצד התאפשרה תקלה זו.
12. על הליקוי בהפקת המסמך הראשוני למדה העוררת גם מנוסח ההחלטה עצמה – בה צוין באופן שגוי "מקדם הוצאות קבועות 1.50%". טעות זו הוזכרה על ידי העוררת עצמה עוד לפני שהמשיבה התייחסה לכך כאינדיקציה לטעות במסמך (פיסקה 47 להשגה מיום 25.2.2024).
13. ניכר אפוא כי באותה העת העוררת הייתה ערה לכל הפחות לכך שקיים ספק האם התקבלה החלטה בעניינה, והאם הגיעה העת להגשת השגה. כיוון שניתן היה להסתפק בדבר, מובן מדוע ראתה העוררת לנכון להגיש השגה ביום 25.2.2024. באותו שלב, גם אם ניתן היה להבין שקיימת תקלה כלשהי, אך מתבקש היה כי העוררת תפעל בזהירות למיצוי זכויותיה, תוך התחשבות באפשרות שהמסמך הראשוני היווה החלטה.
14. ואולם מיד לאחר מכן, ביום 28.2.2024, הבהיר המנהל מטעם המשיבה כי אכן מדובר בטעות, תקלה טכנית של המערכת הממוחשבת, שהפיקה לעוררת מסמך החלטה אף שהבקשה טרם נדונה וטרם התקבלה לגביה החלטה. המנהל אף ציין בשולי הדברים כי לצורך ההחלטה מסמכים נוספים שלא צורפו על ידי העוררת.
15. אופיו של המסמך הראשוני התברר אפוא למפרע – לא מדובר בהחלטה אלא במסמך שגוי שהופק בטעות על ידי מערכות המחשוב של המשיבה. ההשגה, שהוגשה בטרם התבהרו הדברים, נמצאה בדיעבד כמיותרת – שכן היא נסובה על החלטה שכלל לא התקבלה.
16. איננו מקלים ראש בנוק שיצרה הטעות של המשיבה. המסמך הראשוני, אשר אכן נחזה להיות מסמך החלטה, הכניס את העוררת למבוכ פרוצדורלי, והוביל אותה לנקוט בהליכים

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

שונים – שבדיעבד התבררו כמיותרים. אולם ביום 28.2.2024 המשיבה הכירה בטעותה והתוודתה על כך בפני העוררת.

17. בשלב זה, היה על העוררת להכיר בכך שהליך ההשגה שננקט על ידה הוא חסר תוקף, שכן לא ניתן להגיש השגה כנגד החלטה שלא התקבלה. תחת זאת, החליטה העוררת משום מה לאחוז בקונספציה הפרוצדורלית המוטעית – קונספציה שאותה היא אימצה רק כמה ימים קודם לכן – ודבקה בטענה שעומדת לה הזכות להגיש השגה בעניין "ההחלטה" הכלולה במסמך הראשוני.

18. יובהר שוב: המסמך הראשוני אינו מהווה מסמך החלטה בתביעה לפיצויים. על כך ניתן ללמוד הן מגוף ההחלטה, שהייתה שגויה כאמור וכלל לא כללה התייחסות לתביעה עצמה, והן מהמערכת המקוונת שבה שוקף לעוררת סטטוס התביעה ("בטיפול"). לכך מתווספת גם הצהרתה של המשיבה עצמה, שמדובר במסמך שגוי שהופק בטעות וללא כוונת מכוון.

19. אולם גם אם היינו מתייחסים למסמך הראשוני כאל החלטה, ממילא שמורה למשיבה האפשרות לבטל ולתקן החלטה קודמת, אם נפלה בה טעות (סעיף 38ז(ב) לחוק). ניסיונה של העוררת לדקדק ולהעיר שהחוק מסמיך את המשיבה רק "לתקן" את ההחלטה ולא "לבטל" החלטה, הוא מופרך מיסודו. הסמכות לתקן החלטה כוללת מיניה וביה את הסמכות לבטל את ההחלטה הקודמת, ואין נפקא מינא אם הודעה על הביטול ניתנת בד בבד עם התיקון או במועד מוקדם יותר. כאמור, איננו קובעים שהיה צורך בביטול ההחלטה הקודמת, אולם גם אילו היה נקבע כך – ניתן היה לראות את ההחלטה מיום 17.9.2024 כהחלטה מתקנת מכוח סעיף 38ז(ב) לחוק. בנוסף, ניתן לראות בביטול ההחלטה כמעין סמכות עזר הנגזרת מהסמכויות הנתונות למשיבה מכוח החוק (וראו סעיף 15 וסעיף 17 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, אשר ממילא מתיישבות גם עם סמכויות המנהל לעניין מתן החלטות לפי החוק ולעניין תיקון החלטות).

20. משמעות הדברים היא פשוטה: תקלה שנפלה במערכות המיחשוב גרמה לכך שהופק מסמך ראשוני, הנחזה להיות מסמך החלטה, ואשר הטעה את העוררת לסבור כי עליה להגיש השגה. על כך יש להצר. המשמעות האמיתית של המסמך הראשוני התבררה למפרע, וההחלטה ברת התוקף היחידה שהתקבלה בעניינה של העוררת ניתנה ביום 17.9.2024. משהובהר הסטטוס הנכון של הליך, ממילא אין תוקף להשגה שהוגשה ביום 25.2.2024, והמנהל רשאי היה להתעלם ממנה.

21. נחדד ונבהיר: איננו קובעים כי החלטות שהופקו על ידי מחשבי המשיבה באופן אוטומטי אינן בעלות תוקף. הקביעה כי המסמך הראשוני הופק בטעות ולא היווה מסמך החלטה, נעוצה בנסיבות הפרטניות של המקרה. מסמכים אחרים שמופקים על ידי המערכת הממוחשבת יכולים להוות החלטה ברת תוקף, שניתן להגיש כנגדה השגה. מקרים כמו זה שלפנינו, שבהם נטען בדיעבד כי החלטה ממוחשבת הופקה בטעות, הם נדירים, ויש לדון

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

בכל מקרה כזה לגופו לפי נסיבותיו, תוך מתן משקל גם לסמכות לתיקון טעות בהתאם לסעיף 38(ב) לחוק.

22. אם כן, ההחלטה התקפה שהתקבלה בעניינה של העוררת היא ההחלטה מיום 17.9.2024, והעוררת עדיין רשאית להגיש השגה כנגד החלטה זו. למותר להעיר כי ההחלטה מיום 17.9.2024 לא נשאה כותרת של החלטה בהשגה, ואף לא התייחסה כלל לטענות העוררת ב"השגה" שהוגשה על ידה, אלא התייחסה לבקשה להגדיל את המקדם – קרי, לתביעה עצמה. מוצע אפוא כי העוררת תפעל בהקדם האפשרי להגשת השגה על החלטה זו בטרם יחלוף המועד להגשתה (או למצער, כי תגיש בקשה להארכת מועד להגשת ההשגה, ככל שהדבר נדרש).

23. משלא הוגשה השגה, ולא התקבלה החלטה לגביה, אין לנו אלא לקבוע כי ועדת הערר לא קנתה סמכות לדון בעניינה של העוררת, וכי דין הערר להימחק.

הערות אחרונות וסיכום

24. כיוון שמצאנו שהוועדה אינה מוסמכת לדון בערר, לא ראינו לנכון לדון בטענות אחרות של העוררת – כגון הטענה הנוגעת להקטנת הפיצוי, במסגרת תביעה שבה התבקשה דווקא הגדלתו, או הטענה כי היה על המשיבה לציין על גבי המסמך את שם מקבל החלטה. ספק אם יש בכוחן של טענות אלו בכדי להכריע את גורלה של התביעה, ואולם מכל מקום, על העוררת להעלות טענות אלו במסגרת שלב ההשגה, שאותו היא טרם מיצתה.

25. עוד נציין כי איננו רואים מקום להידרש לטענות רחבות ההיקף של העוררת, אודות העניין הציבורי שיש, לשיטתה, בבירור התקלה שנפלה במחשביה של המשיבה ובבירור השלכותיה. כך למשל, טענה העוררת כי החלטות שגויות מסוג זה התקבלו במקרים רבים אחרים, שבהם גם לא התקבלה כל החלטה אחרת, וכי יש מקום להכריע מה התוקף של ההחלטה השגויה באותם מקרים; העוררת אף טענה כי יש לה זכות, מכוח סעיף 30 לחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, לקבל מידע בנוגע להיקף "התביעות הדומות", שבהן נפלה תקלה דומה, על מנת לעמוד על השלכות הרוחב ועל העניין הציבורי בניהול ההליך. כאמור, ההליך מצוי עדיין בשלב ההשגה, ולפיכך איננו מוסמכים לדון בטענות העוררת, גם אם ישנן השלכות הרוחב או אם ישנו דימיון למקרים אחרים. מכל מקום, נעיר כי טענות אלו חורגות מעניינה הפרטני של העוררת, וכי ככל שישנם ניזוקים אחרים שסבורים כי נפגעו עקב החלטה שגויה שהתקבלה בעניינם, פתוחה בפניהם הדרך להגשת השגות ולבירור עניינם בהליך פרטני (ותשומת לב העוררת מופנית לסעיף 30(ב)(1) לחוק בתי דין מינהליים, לפיו זכות העיון לא תחול על מסמכים ש"אין להם נגיעה להחלטה שעליה עוררים").

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

26. בטרם סיום, נעיר כי אנו מצרים על ההתעקשות של ב"כ העוררת לנהל התדיינות ממושכת על ההיבטים הפרוצדורליים. ההתדיינות בוועדת הערר נשענת על משאבים ציבוריים מוגבלים, ויש להימנע מנקיטת הליכי סרק מעין אלו. גם אם נפלה טעות אצל המשיבה, מן הראוי שהעוררת תמקד את טענותיה בעיקר, קרי בעצם הזכאות, ובמסגרת ההליך שאותו התוותה לפני המשיבה, ולא בניסיונות לנצל את הטעות בכדי לייצר מתווה פרוצדורלי נוח יותר, או להרחיב את החזית ולהתייחס להשלכות הרחוב של התקלה. ייתכן כי בעולם מתקוק היה מקום להבטיח שלא ייפלו במערכת של המשיבה תקלות מעין אלו שאירעו אצל העוררת, אולם אנו בתקופת מלחמה. בעת כזו, ניתן לגלות הבנה וגמישות כלפי הרשות הציבורית, הפועלת אף בימים אלו תחת שיגרת מלחמה, ומעניקה מענה מתמשך לנזקי המלחמה שעדיין מתרחשים ברחבי הארץ.

27. בכדי למנוע את ההתדיינות הפרוצדורלית, הצענו לצדדים להסכים למתווה שייתר את ההכרעה – אם בדרך של העברת הדיון בהסכמה לשלב הערר, ואם בדרך של מחיקת הערר. משלא הושגה הסכמה, לא נותר לנו אלא להבהיר כי ההליך הפרוצדורלי שאותו מבקשת העוררת לנהל הוא שגוי מיסודו. מכל הטעמים המפורטים לעיל, החלטנו למחוק את הערר על הסף. נוכח התקלה של המשיבה שעמדה בבסיס ההליך שלפנינו, ובשים לב מאידך גיסא לביקורת לגבי הדרך שבה בחרה העוררת למצות את זכויותיה, החלטנו שלא לעשות צו להוצאות.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.
ניתנה היום, ט' חשוון תשפ"ה, 10/11/2024, בהעדר הצדדים.

1295-24

טניה חכמוב, רו"ח
נציגת ציבור

ערן עסיס, עו"ד
יו"ר הועדה